

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 12.1.2007
СОМ(2007) 3 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

**ДОКЛАД ЗА ФАР, ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНИ И ПРЕХОДНИ
ИНСТРУМЕНТИ ЗА 2005 г.**

{SEC(2007) 11}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

ДОКЛАД ЗА ФАР, ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНИ И ПРЕХОДНИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА 2005 г.

Въведение

Заедно с два други инструмента, финансирани от Европейските общности, а именно ИСПА (Инструмент за структурна политика за предприсъединяване) и САПАРД (Специална предприсъединителна програма за развитие на земеделието и селските райони), програмата ФАР има за цел да помогне на страните кандидатки и присъединяващите се държави в тяхната подготовка за присъединяване към Европейския съюз. През 2005 г., след присъединяването на десетте нови държави-членки, България, Румъния продължиха да се ползват от трите предприсъединителни инструмента и след заключението на срещата на юнския Европейски съвет през 2004 г., беше изготвена и предприсъединителна стратегия за Хърватия; съответните регламенти впоследствие бяха изменени и в бюджета за ФАР и ИСПА бяха предвидени кредити още през 2005 г., а за САПАРД през 2006 г. Турция продължи да получава подкрепа по своя собствен инструмент за предприсъединителна помощ.

Целта на предприсъединителната помощ по ФАР е да помогне на страните кандидатки и присъединяващите се държави в усилията им да укрепят своята държавна администрация и институциите им да работят ефективно в Европейския съюз, да насърчи уеднаквяването със законодателството на Европейската общност, да намали необходимостта от преходни периоди и да насърчи икономическото и социално сближаване (ИСС).

Разработването на програмата се основава на Насоките на ФАР, които бяха преразгледани през 2004 г., за да съпътстват по-нататъшното синхронизиране на *Регламента за Трансгранично сътрудничество* (ТГС) с ИНТЕРРЕГ, да възприемат уникалния подход, необходим в сферата на безопасността на атомната енергия, и да подчертаят преминаването към *Разширена децентрализирана система за изпълнение* (РДСИ). Изготвянето на програмата и изпълнението на предприсъединителната помощ за Турция в голяма степен отразява процедурите и съдържанието на подкрепата по ФАР. За да се подготви за децентрализирания подход за управление на програмата, установено по структурните фондове, Европейската комисия засили още повече помощта към България и Румъния, за да позволи понататъшното прехвърляне на отговорностите за управление и изпълнение на програмите ФАР на националните органи.

Настоящият доклад съдържа и информация за инструмента за преход за новите държави-членки, който беше въведен за продължаване на подкрепата за институционално изграждане, с оглед на укрепване и заздравяване на институционалния и административен капацитет за прилагане на *достигания на общностното право*. Програмите се създават на основа на нуждите, набелязани в изчерпателния мониторингов доклад на Комисията (ноември 2003 г.).

1. ПРЕГЛЕД НА ГОДИНАТА

1.1. Основни достижения в процеса на разширяване през 2005 г.

През 2005 г. се подписа Договора за присъединяване на България и Румъния и ЕС подготви почвата за бъдещи разширявания. Той започна преговори за присъединяване с Турция и Хърватия, даде статут на страна кандидатка на Бившата югославска Република Македония и укрепи своите отношения с други държави от Западните Балкани.

Договорът за присъединяване на България и Румъния бе подписан на 25 април 2005 г. и ратифицирането започна през 2005 г. Изчерпателни мониторингови доклади за България и Румъния, внимателно проследяващи подготовката на страните за присъединяване през годината, се издадоха от Комисията през октомври 2005 г.

През ноември 2005 г. Комисията представи доклад за стратегия на политиката на разширяване, основаващ се на три принципа: заздравяване на съществуващите ангажименти, прилагане на справедливи и строги условия и подобряване на общуването. Комисията предложи присъединителна стратегия за Турция и Хърватия и очерта необходимите стъпки за реализиране на европейската перспектива за Западните Балкани.

ЕС започна преговори за присъединяване с Турция и Хърватия на 3 октомври 2005 г. През октомври 2005 г., „скрийнингът“ на достиженията на общностното право започна с представители на двете държави. Комисията продължи да контролира процеса на присъединяване на двете държави и представи доклади за напредъка, и преразгледа партньорствата за присъединяване и по двата доклада през ноември 2005 г. Успоредно с това, Комисията приложи Споразумението за стабилизиране и асоцииране (ССА) с Хърватия, което влезе в сила на 1 февруари 2005 г., както и Споразумението за асоцииране с Турция.

През ноември 2005 г. Комисията прие своето становище за молбата за членство на Бившата югославска Република Македония; Декемврийският Европейски Съвет ѝ даде статут на страна кандидатка, по препоръка на Комисията. Реформите в Албания проправиха пътя за сключване на ССА. Преговорите по ССА със Сърбия и Черна Гора започнаха през октомври 2005 г., а с Босна и Херцеговина през ноември 2005 г. Докладите за напредъка за последните три страни бяха издадени през ноември 2005 г. По отношение на Косово, Комисията прие съобщение за „Европейско бъдеще за Косово“ през април и издаде доклад за напредъка през ноември.

Съветът не постигна съгласие за помощта за 2004 г. и търговските предложения на Комисията, подкрепящи турската кипърска общност. В края на 2005 г. трябваше да бъдат отменени 120 милиона EUR отпуснати суми по поети ангажименти. Съветът прие предложенията на Комисията да усъвършенства „Регламента за зелената линия“. Тези поправки ще улеснят преминаването на хора и стоки през зелената линия, като по този начин ще допринесат за единството на острова.

1.2. Основни заключения на Европейския съвет от 2005 г.

Брюкселски Европейски съвет от 16 - 17 юни 2005 г.:

„Европейският съвет потвърждава своя ангажимент за цялостно изпълнение на дневния ред от Солун, което подчертава, че бъдещето на Западните Балкани е в Европейския съюз. Той повтаря, че напредъкът на всяка държава към европейска интеграция, като отчита развитието на достиженията на общностното право, зависи от нейните усилия да постигне съответствие с критериите от Копенхаген и зависимостта на процеса на стабилизиране и асоцииране от изпълнение на различните условия. Освен това, в този процес регионалното сътрудничество и добрите съседски отношения остават съществени елементи от политиката на ЕС.

Европейският съвет насърчава Бившата югославска Република Македония да засили своите усилия с оглед на становището, което Комисията трябва да внесе относно нейната молба за присъединяване към ЕС. Той приветства значителните усилия, положени от Сърбия и Черна гора, насърчава я да ги засили и потвърждава, че Европейският съюз желае да започне преговори възможно най-скоро с оглед на сключване на споразумение за стабилизиране и асоцииране. Той изразява отново своята решителност да действа по подобен начин с Босна и Херцеговина, веднага след като условията за това са изпълнени. Европейският съвет също припомня значението на провеждането на свободни и демократични избори в Албания в съответствие с международните стандарти, включително в районите, където живеят малцинствата, в контекста на сближаването на тази държава с ЕС.

В навечерието на възпоменанието на десетата годишнина от клането в Сребреница, Европейският съвет изтъква, че пълно и неограничено сътрудничество на страните в региона с МНТБЮ остава основно изискване за продължаване на напредъка им към ЕС. Той очаква, че това сътрудничество ще продължи и ще бъде засилено, докато всички, които са обвинени в престъпления и които продължават да избягват международното правосъдие, бъдат изправени пред съда”.

Европейският съвет прие декларация за Косово, припомняща приноса на Европейския съюз за изпълнението на Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на Обединените нации за Косово и обръщаща се с молба към страните да проявят добра воля, за да постигнат взаимно приемливо решение.

Брюкселски Европейски съвет от 15 - 16 декември 2005 г.:

„Европейският съвет приветства становището на Комисията за молбата на Бившата югославска Република Македония за членство в ЕС. Той приветства значителния напредък, постигнат от Бившата югославска Република Македония, към изпълнение на критериите, определени на срещата на Европейският съвет в Копенхаген през 1993 г. и изискванията за процеса на стабилизиране и асоцииране, набелязани от Съвета през 1997 г.

В светлината на анализа на Комисията, Европейският съвет реши да предостави статут на страна кандидатка на Бившата югославска Република Македония, като взема предвид, по-специално, значителния напредък, отбелязан при довършването на законодателната рамка, свързана с Рамковото споразумение от Охрид, както и нейния

натрупан опит от осъществяването на Споразумението за стабилизиране и асоцииране (включително неговите разпоредби, свързани с търговия) от 2001 г.

Европейският съвет ясно заявява, че бъдещите стъпки трябва да бъдат разгледани в светлината на дебата за стратегията за разширяване, както е предвидено в заключенията на Съвета от 12 декември 2005 г.; на изпълнение на политическите критерии от Копенхаген от Бившата югославска Република Македония; на изискванията за процеса на стабилизиране и асоцииране и ефективното приложение на Споразумението за стабилизиране и асоцииране; и на необходимостта от допълнителен значителен напредък, за да отговори и на другите въпроси и критерии за членство, включени в становището на Комисията и изпълнението на приоритети на Европейското партньорство въз основа на конкретно поставени критерии. Способността за усвояване на Съюза също трябва да бъде отчетена. Европейският съвет кани Комисията да докладва за развитието по бъдещи доклади за напредъка.”

2. ИЗГОТВЯНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМИТЕ: ОБЩ ПРЕГЛЕД

2.1. ФАР и предприсъединителна помощ за Турция

Общите реални ангажименти възлизат на 1178,96 милиона еуро, като се състоят от:

Национални програми	921 милиона EUR
---------------------	--------------------

Трансгранично сътрудничество	80 милиона EUR
------------------------------	----------------

Регионални и хоризонтални програми (включително TAIEХ)	84,75 милиона EUR
--	----------------------

Безопасност на атомната енергия	6,31 милиона EUR
---------------------------------	---------------------

България – Козлодуй	50 милиона EUR
---------------------	----------------

извеждане от експлоатация

България/Румъния допълнително отпуснати средства (наводнения)	36,9 милиона EUR
---	---------------------

Националните програми бяха разделени по следния начин:

България	€174,9 милиона
Румъния	€396,9 милиона
Хърватия	€71,5 милиона
Турция	€277,7 милиона

Подробна информация за ФАР във всяка държава и предприежинителната финансова помощ за Турция може да бъде намерена в Приложението – Част I: Раздел за страните - към настоящия доклад.

2.2. Преходен инструмент

Десетте държави, които получаваха предприежинителна финансова помощ по ФАР (или конкретни предприежинителни инструменти в случаите на Кипър и Малта) в замяна, за първи път през 2004 г. се ползваха от специален преходен инструмент за институционално изграждане, имащ за цел да позволи на тогава новите държави-членки да укрепят и заздравят институционалния и административния капацитет за прилагане на *достиженията на общностното право* и по този начин да продължат мерките за институционално изграждане, предприети по програма ФАР.

Преходният инструмент е създаден с член 34 от Акта за присъединяване, като временен финансов инструмент за периода след присъединяването. Разработването на програмите се основава на нуждите, констатирани в изчерпателния мониторингов доклад на Комисията (ноември 2003 г.). Този член предоставя неизчерпателен списък на примери на ключови сфери на приложение на *достиженията на общностното право*, където все още съществуват слабости, но и изключва всякакви области, които са допустими за финансиране по структурните фондове. Отразявайки последователността в подкрепата за институционално изграждане, финансирана по ФАР, част от всеки годишен пакет на преходния инструмент е разпределена към определени програми с няколко бенефициента.

Общите ангажименти възлизат на 128,1 млн. еуро, като се състоят от:

Национални програми 116,6 милиона
EUR

Многонационални и хоризонтални 11,5 милиона
програми EUR

Националните програми бяха разделени по следния начин:

Кипър	6,4 милиона EUR
Чешка република	11,8 милиона EUR
Естония	5,6 милиона EUR
Унгария	10,8 милиона EUR
Малта	5,9 милиона EUR
Латвия	8,8 милиона EUR
Литва	9,3 милиона EUR
Полша	42,9 милиона EUR
Словения	5,1 милиона EUR
Словакия	10,0 милиона EUR

2.3. Преминаване към Разширена децентрализирана система за изпълнение (РДСИ)

Целта на Комисията е да позволи на държавите бенефициери по ФАР да управляват фондовете на Общността с Разширената децентрализирана система („РДСИ”), за да получат преди присъединяването достатъчно практически опит в управлението на изцяло децентрализирана система, и така да ги подготви да управляват ефективно структурните фондове при присъединяването (в среда на съвместно управление).

Одобрението на Комисията на Изпълнителните агенции по програма ФАР, работещи с РДСИ (на изцяло децентрализирана основа), ще бъде предоставено при доказване на наличие на нужните ресурси, внедрени структури и системи за ефективното и своевременно управление на помощта от Общността.

По отношение на новите държави членки всички бяха „акредитирани” по РДСИ до края на първото тримесечие на 2005 г., като това позволи на Комисията да преустанови своя ex-ante контрол върху търговете и изпълнението по договори за текущи програми по ФАР. Комисията внимателно контролира ситуацията, за да разреши всички въпроси, свързани със системите за управление и контрол, които бяха повдигнати в следствие на одити на Комисията, проведени през 2003 и 2004 г.

По отношение на България и Румъния, помощта по програма ФАР все още се осъществява по частично децентрализиран начин, чрез частично децентрализираната система за изпълнение („ДСИ”), при която националните органи като възложители са отговорни за цялото изпълнение и функциите по плащане, докато Делегацията на ЕС поддържа изискването за систематичен ex-ante контрол върху всеки търг и изпълнение. Националните органи в двете страни, обаче, признават своята отговорност за осигуряване на стабилни системи за управление и контролиране на фондовете на ЕС в администрацията и постигането на по-нататъшен напредък в подготовката си за РДСИ.

- В България пълна молба за акредитация на РДСИ ще бъде внесена след успешното изпълнение на етап 3 „Оценка на съответствието”, която беше завършена през март 2006 г. Акредитацията е насрочена за края на 2006 г., въпреки че се очаква през първото тримесечие на 2007 г.

- В Румъния, властите внесоха официална молба за РДСИ в Комисията в края на декември 2005 г. (с проверка на място през втората половина на март 2006 г. от службите за одит на ГД „Разширяване”). Акредитацията се очаква към края на 2006 г.

За Хърватия програма ФАР ще бъде осъществена по децентрализираната система за изпълнение (ДСИ). На 25 май 2005 г., Хърватия внесе искане в Комисията за акредитация на нейната система ДСИ за програма ФАР. Впоследствие службите за одит на Комисията от ГД „Разширяване” оцениха националната и секторна програма/капацитет за управление на проекти, процедури и структури за финансов контрол по отношение на държавните финанси в Хърватия. Въз основа на тази оценка Комисията реши през февруари 2006 г. да предостави управлението на програмата ФАР на частично децентрализирана основа на определена хърватска агенция към Министерството на финансите.

Турция премина към ДСИ (децентрализирана система за изпълнение) през октомври 2003 г., с набелязана цел да продължи с РДСИ през 2007 г.

2.4. Координиране на предприсъединителната помощ на Общността

- САПАРД¹ (Специална предприсъединителна програма за развитие на земеделието и селските райони) има за цел да помогне на страните кандидатки да се справят с проблемите на структурното приспособяване на техните селскостопански сектори и селски райони, както и при прилагането на достиженията на общностното право по отношение на ОСП (Обща селскостопанска политика) и свързаното с това законодателство. Подробна информация за дейностите по САПАРД може да бъде намерена в годишния доклад за САПАРД. ИСПА² (Инструмент за структурна политика за предприсъединяване) е насочена главно към постигането на съответствие от страна на страните кандидатки с инфраструктурните стандарти на Общността. Тя също финансира основна инфраструктура в сферата на околната среда и транспорта.
- Подробна информация за ИСПА може да бъде намерена в годишния доклад за ИСПА. Координационният Комитет на Комисията за трите предприсъединителни инструмента, създаден на равнище директори, не заседава официално през 2005 г., въпреки че се проведеха няколко срещи особено с оглед на създаване на новия Инструмент за предприсъединителна помощ (ИППП) и съответните му компоненти.³ Документ за обща помощ, чрез който Комисията информира Управляващия комитет по ФАР за координацията на предприсъединителната помощ през 2005 г. и планираната помощ за 2006 г., беше представен на държавите-членки на срещата на Управляващия комитет по ФАР на 19 май 2005 г. Този документ в частност предостави целевите финансови пера за годината за всяка държава във връзка с трите инструмента, информация за координацията с ЕИБ и международни финансови институции и за напредъка и перспективите за децентрализирано управление. Отделен годишен доклад за координиране на

¹ За обща информация за САПАРД препращаме към интернет сайта на ГД „Земеделие и развитие на селските райони“.

² За обща информация за ИСПА препращаме към интернет сайта на ГД „Регионална политика“.

³ От предложените шест инструмента за външни отношения, които трябва да се прилагат в периода 2007 – 2013 г., единият е новият инструмент за предприсъединителна помощ - ИППП. На пресечната точка между външна помощ и вътрешни политики ИППП цели да улесни влизането на кандидат членки в Съюза (Турция, Хърватия и Бившата югославска Република Македония) и потенциалните кандидат държави (Албания, Босна и Херцеговина, Черна гора и Сърбия, включително Косово, съгласно Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН). ИППП ще бъде инструмент, ориентиран към присъединяване, изпълняващ всички изисквания, произтичащи от процеса на присъединяване, особено по отношение на приоритети, контрол и оценяване. ИППП ще замени настоящия предприсъединителен инструмент, и по-специално ФАР, чийто обхват е подкрепа за прилагане на достиженията на правото на Общността под формата на институционално изграждане и сродни инвестиции, инвестиции в икономическото и социално единство и трансгранично сътрудничество; ИСПА, която е предшественикът на Кохезионния фонд и се занимава с околна среда и транспортна инфраструктура; САПАРД, предшественикът на плановите за развитие на селските райони, занимаваща се с общностно право в сферата на Общата селскостопанска политика и развитие на селските райони, предприсъединителната подготовка на Турция, със същия обхват като ФАР; CARDS, който обхваща Западните Балкани.

предприсъединителната помощ предоставя по-подробна информация за координацията между ФАР, ИСПА и САПАРД.

3. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ЕИБ И МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ

Комисията редовно се допитва до международни финансови институции (МФИ) и двустранни донори през цикъла на разработване на програмите, за да определи обхвата на съвместените дейности и допълнителни подходи за изпълнение на предприсъединителните приоритети.

Сътрудничеството и съфинансирането на проекти с ЕИБ и други МФИ, по-специално Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), Световната банка и Банката за развитие на Съвета на Европа (БРСЕ), в сътрудничество с немската Кредитна институция за възстановяване „KfW”) е организирано съгласно изменения Меморандум за разбирателство между Европейската комисия и участващите МФИ за присъединяващите се страни от 20 май 2003 г.

В контекста на програма ФАР, възможностите за съфинансиране с МФИ на инвестиционни проекти на национално равнище на програмата са ограничени, тъй като програмните механизми за ФАР и механизмите за отпускане на заеми са доста различни от гледна точка на времето. Все пак се поддържа тясно сътрудничество с МФИ, за да се гарантира, че е определена здрава и устойчива рамка, позволяваща финансиране на заеми, винаги когато това е по-подходящо от финансиране с фондове, като така се осигурява взаимно допълване на двата начина на финансиране.

По отношение на хоризонталните програми, финансирани по ФАР, десетте държави по ФАР имаха право да кандидатстват преди 2005 г. Новите програми, предприети през 2005 г. обхващат само четири държави: Румъния, България, Хърватия и Турция. Техническото естество и многокултурният подход на следващите хоризонтални инструменти за финансиране наложиха използването на силно специализирани финансови институции с дълъг опит в международните финанси, малките и средни предприятия и развитието на общинския сектор. Предпочетоха се финансови институции със статут на международни публичноправни органи, които споделят ценностите на ЕС, по-специално по отношение на разширяването, и имат сходни цели в сферата на обществената политика пред финансови институции от частния сектор, търсещи условия за търговски инвестиции.

Първата програма за финансиране започна през 1999 г. при ЕБВР. БРСЕ, която изпълнява програмата в сътрудничество с KfW, и ЕИБ се присъединиха към програмите за финансиране през следващите години. От 1999 г., Комисията постави началото на 23 програми за финансиране.

- 14 механизми за финансиране на малки и средни предприятия, възлизащи общо на 323 милиона EUR стимули на ЕС и 2 039,25 милиона EUR кредитни линии от МФИ. Считано от края на февруари 2006 г., 267 милиона EUR стимули на ЕС са вече предназначени за проекти.
- 9 общински механизма за финансиране, възлизащи общо на 100 милиона EUR стимули на ЕС и €500 милиона EUR заеми от МФИ. Считано от края на февруари 2006 г., 37,5 милиона EUR стимули на ЕС са вече предназначени за проекти.

Финансовият механизъм за МСП е програма с няколко бенефициера, която има за цел да укрепи капацитета на финансовите посредници (т.е. банки, лизингови компании) в държавите бенефициери (новите държави-членки и страните кандидатки), да разширят и подкрепят финансовите им операции за МСП.

Методът на общинския финансов механизъм е подобен на финансовия механизъм за МСП. Инструменти за заем и споделяне на риска от МФИ се комбинират с невъзстановими финансови стимули за местните финансови посредници. Предвижда се и че по ФАР ще се финансира и ограничено количество техническа помощ за укрепване на търсенето на общинския кредитен пазар.

ЕИБ и Комисията създадоха механизъм в граничните региони, както беше поискано на Европейския съвет от Ница и посочено в Съобщението на Комисията за граничните региони от 25 юли 2001 г. Проектът е съсредоточен върху осъществяването на малка общинска инфраструктура в граничните региони за насърчаване на интеграцията с настоящите региони на ЕС: той се състои от две общински програми за инфраструктура, възлизащи общо на 50 милиона EUR стимули на ЕС и 250 милиона EUR заеми от ЕИБ. Тази програма се осъществява само с ЕИБ в граничните райони и е все още в процес на изпълнение. Управление на програмата.

4. КОНТРОЛ И ОЦЕНКА

Функцията за контрол и оценка има за цел да проследи и оцени финансовата подкрепа, предоставена на държавите получатели за постигане на предприсъединителните цели чрез оценка на представянето по програмата и извличане на поуки. На второ място, тя предоставя отчетност по отношение на стойността на средствата и усвояването на предприсъединителните фондове. Третата цел е да се помогне за развитие на контрол и способност за оценяване на местно равнище в държавите бенефициери като средство за укрепване на техния капацитет за управление и контрол на предприсъединителната помощ.

4.1. Ex-ante оценка

През 2005 г. беше изготвена инициатива за ex-ante оценка на Инструмента за предприсъединителна помощ (ИППП). Тази инициатива ще започне през 2006 г. и ще послужи като принос за подготовката на многогодишните документи за показателно планиране на ИППП.

4.2. Контрол и междинна оценка

През 2005 г. схемите за междинна оценка (МО) в Румъния, България и Турция, управлявани от Звеното за оценка на ГД „Разширяване” създадоха 34 доклада за отделни държави, секторни, ad-hoc или тематични оценки, обхващащи ФАР и други мерки по предприсъединителни финансови инструменти. Бяха предприети и стъпки за създаване на междинна схема за оценка в Хърватия. Докладите за междинна оценка на финансовата подкрепа през 2005 г. показаха, че представянето по отношение на предприсъединителната помощ за България, Румъния и Турция е доста смесено. Значителен брой програми бяха определени само като едва задоволителни.

Резултатите и въздействието върху няколко сектора бяха смесени. Значимо изключение е секторът на правосъдие и вътрешен ред, където непосредствените резултати от по-голямата част от помощта бяха значителни, но с по-малко видно въздействие върху обществото като цяло. Други сектори с положителни резултати включваха вътрешния пазар и селското стопанство. За разлика от това, цялостните резултати и последствия от подготовката на бенефициерите да управляват структурните фондове са ограничени.

Основните констатации от оценката на помощта по ФАР за ромските малцинства са, че ФАР успя да подкрепи проекти за интегрирането на ромите, които допринесоха за осъществяването на граждански диалог и постигнаха някои първоначални резултати, особено при институционалното изграждане. Туинингът продължава да служи като основен инструмент в предприсъединителния процес.

4.3. Ех-post оценка

През 2005 г. започна инициатива за външна ех-post оценка на програмите по ФАР, обхващаща национални, трансгранични програми и програми с няколко бенефициера. Предвижда се инициативата за приключи до края на 2006 г.

5. Други дейности

Няколко други дейности бяха предприети от службите на Комисията, за да се подобри качеството на програмите за 2005 г., както и да се окаже подкрепа на развитието на капацитет за контрол и оценяване на местно равнище. Конкретните действия са описани в приложение Част II.3.